

نگاهی کلی به تحولات تاریخی
طراحی
ژاکلین دونوبل

از ۱۸۵۱ تا ۱۸۷۹

از نقطه نظر اقتصادی، سده نوزدهم با ظهر شمار کثیری از محصولات جدید، ثمره تسلط تدریجی مهندسین بر علوم و فن آوری بود. این امر نه صرفاً ابزارهای ماشینی، موتورهای بخار، ابزارها و وسائل اندازه‌گیری که بنیان نظام تولید جدید را شکل می‌دهند، بلکه انواع وسائل نقلیه (قطار و کشتی بخار) و شکل‌های جدید معماری با ساختار فلزی را دربرمی‌گیرد.

مطالعات کاربرد

با استانده کردن قطعات پیش ساخته و امکان جایگزینی اجزاء، تولید انبوه امکان ظهر یافت. محصولات بومی جدید، همچون ماشین تحریر رومینگتون (Remington)، مرهمون شالووده صنعتی کارخانجات بی شمار بودند. تنها از سال ۱۸۷۰ بود که این نظام تولید به دیگر اشیاء همچون دوربین و انواع لوازم خانگی گسترش یافت. صرف نظر از چند استثناء، تمامی این محصولات به اولین نسل کارکردگرایی (functionalism) متعلق است و فرم آنها بازتابی از فرهنگ مهندسی بود (نمونه بسیار نقل شده ایستگاه موتور پخار با ستون هایی به شکل ستون های دوریک استثناء محسوب می شود).

به علاوه، اشیایی که با توجه به فضاهای داخلی خانه های افراد طبقه متوسط طراحی شده بود، زیبایی دوران بازگشت نوکلاسیک را از دست داد و به یک مجموعه نامنسجم و التاقاطی بدل شد. در سال ۱۸۳۶ آلفرد دوموس (Alfred de Musset) در کتاب اهتمادات یکی از اینهای زمان دلوایس تکامل بی فروغ این اشیاء بود: «سدۀ ما فاقد فرم مختص به خود است. ما مهر و نشان دوران خود رانه در خانه های میان و نه بر هیچ چیز دیگری نزد هایم. خانه های مسکونی متولین همچون صندوقچه عجایب است؛ سبک یونان و روم، گوتیک، رنسانس، لویی سیزدهم همگی با هم درآمیخته اند. سلیقه التاقاطی است، ما هر آن چه را که بتوانیم بیابیم چنگ می زنیم [...] گویی که فقط در میان آت و اشغال می توانیم زندگی کنیم، گویی که پایان دنیا نزدیک است...» از این رو جامعه جدیدی که از انقلاب صنعتی ظهر یافت نه به عنوان یک محتوای متجانس بلکه به عنوان مکان مواجهه بی پایان شکاف های

بین دگرگونی سریع عوامل فنی و صنعتی، و دگرگونی عقلانیت کوفته و زخم خورده ای که هنوز فرصتی برای ایام نیافته است ملاحظه کرد. به نوشته سیلوین اورو (Sylvain Auroux) فیلسوف فرانسوی، یک فرهنگ مجموعه ای از میانجی های نمادین، فنی است که یک گروه خاص انسانی به جهت برآوردن نیازهای خود، بین خود و محیط طبیعی اش برقرار می کند. با این حال این تعریف چندان برای دوره های با تحولات سریع و غیرقابل پیش بینی مناسب نیست.

جدایش بین انسان گرایی و فرهنگ علمی فن آورانه در تمدن غرب، نتیجه منطقی پیجیدگی فرهنگی مادی آن است. رشد بی نظمی تا حدی نتیجه توسعه با مدیریت ضعیف فن آوری و کاربردهای آن است.

این ویلیام موریس (William Morris) و پیروان جنبش انگلیسی «هنر و صنایع دستی» بودند که از سال ۱۸۶۰ به بعد نوعی زیبایی شناسی جدید و نیز نقد بنیادینی علیه صنعتی شدن به راه انداختند.

آیا تنافضات زیبایی‌شناختی همیشه در انتهای قرن ظهور می‌یابد؟ شاید این امر برای سده نوزدهم مصدق داشته باشد. بدشواری می‌توان انحطاط نمادین و زیبایی‌شناختی که بوریس کارل هوسمان (Joris - Karl Huysmans) در شخصیت داشتیز (Des Esseintes) در رمانش با عنوان *A Rebours* مطرح کرد، و نیز علاقه مفرطی که گاستاو ایفل (Gustave Eiffel) به ساختارهای فلزی نشان می‌داد پنهان داشت.

هوسمان درباره زیبایی‌شناسی حس ناب نوشت: «تا مدت‌ها وی «داشتنیز» مهارتی خیره کننده در بهره‌گیری اصیل و در عین حال ریاکارانه از رنگ‌گامیهای داشت.» از سوی دیگر برای گاستاو ایفل و بسیاری از مهندسین عمران «زیبایی‌شناسی تمام‌اً در مقاومت مواد ساکن بود و مطابق با سرنمونی ریاضی گونه بود که به واسطه آن می‌توان به طور دقیق کوچک‌ترین قطعات را محاسبه کرد، و بهترین و مفیدترین آرایش را یافت و بدین ترتیب به سبک‌ترین و مستحکم‌ترین ساختار دست یافت، این تفکر متفاوت به تحولات هم زمان امپراکنده در فرم منجر شد. نخستین آن با آرت نوو (Art Nouveau) در پیوند بود که متخصصین اصلی آن هکتور گویمار (Hector Guimard)، ویکتور هورتا (Victor Horta)، آنتونی گائودی (Antonio Gaudí) و شیشه‌کاران نانسی تحت حمایت امیل گاله (Emile Gall) بودند. آرت نوو که با سبک ترینی مبتنى بر فرم‌های اندام‌وار (Organic) تشخّص می‌یابد، به سرعت در سرتاسر اروپا گسترش یافت. گرایش دیگر در سال ۱۸۹۹ در نمایشگاه جهانی پاریس نشج و شکل گرفت که با ساختار عظیم فلزی گالری ماشین‌ها اثر دوت (Dutert) و کونتاپین (Contamin) تشخّص می‌یابد. در همین زمان، برج ایفل پل چهارم با طراحی بنجامین بیکر (Benjamin Baker) ساخته شد.

در آغاز این سده (سده بیستم) این دو گرایش با تحولات در فناوری و ظهور جنبش‌های هنری بنیادگر اتحاد الشاعر قرار گرفت. کوبیسم (۱۹۰۸) و فنریسم (۱۹۰۹) زبان فرمی جدیدی را به ظهور رساندند. باز در همان زمان، تولید انبوه اتومبیل با مدل آلفورد (Alford) آغاز شد. اولین اتومبیل‌های مسابقه‌ای شکل گرفتند و مدل آ را به یک شیء رویایی بدل ساختند. در این سال‌ها دستیابی به سرعت به دل مشغولی اصلی هنرمندان، روش‌گذاران و عموم مردم بدل شده بود. در پیانیه فنریسم که در ۲۰ فوریه ۱۹۰۹ در «فیگارو» منتشر شد، فیلیپو توماسو مارینتی (Filippo Tommaso Marinetti) مدعی شد: «اما اعلام می‌کنیم شکوه دنیا با زیبایی جدیدی خنامی می‌یابد؛ زیبایی سرعت. اتومبیل مسابقه با اگزوزهای ترینی به شکل مار با نفسی‌آتشین... اتومبیل غرانی که صدای موتورش همچون مسلسل صدا می‌دهد، زیباتر از «پیکرا پروری ساموترا» است. این دینامیسم جدید در مجسمه امپرتو بوچونی (Umberto Boccioni) با نام تداوم فرم از نظر (۱۹۱۳) به اوج خود رسید.

در آلمان بین سال‌های ۱۹۰۹ و ۱۹۱۲، صنعتگران، معماران و هنرمندان نیروی خود را در «اورک بوند آلمان» (Deutscher Werkbund) متمرکز کردند که در آن قصد داشتند تا نقشی در خور در فرایند فرم‌دهی به محصولات صنعتی بیابند. ورک بوند به محصولات آلمانی امکان داد تا به یک سبک کارگردگرای منسجم دست یابد.

از ۱۹۴۵ تا ۱۹۶۸

پس از جنگ جهانی اول، اعضای پیشروتر نخبگان اروپایی دریافتند که پیشرفت فن آورانه و علمی، فرایند تولید را اساساً گرگون کرده است، اما فرهنگ مادی بسیار سریع‌تر از سبک زندگی مردم تکوین یافت. لوکوربوزیه Le Corbusier در پاسخ به‌این که «معماری چیست» به اختصار گفت: «انتظام بخشیدن است»، وی افزود ضروری است که گذشته و خاطرات آن را با غربال عقلانیت پالوده کنید و مسائل را به شیوه مهندسی هواپیمایی حل کنید، یعنی ابداع «ماشینی بوای زندگی» رژی برآک جمله معروف خود را با وضعیت مشابه گفت: من به قانونی علاقه‌مند هستم که احساس را تحت کنترل داشته باشد.

در مواجهه با ضرورت ساختن دنیاپی همانگ با مدرنیته، در کشورهای مختلف، راه‌حل‌های متفاوتی تمهد و به خدمت گرفته شد.

در سال ۱۹۱۹، با همت والتر گروپوس (Walter Gropius) یک مدرسه کاملاً جدید باهاوس (Bauhaus) در وايمار تأسیس شد. اصول راهنمای مدرسه آن بود که پیشرفت‌های علمی و فن آورانه باید جامعه را به کنار نهادن عقاید سنتی و ادارد و در عوض باید از اصولی پروری کند که آفرینش‌گری ناب را به نظم موجود بیاورد. وقتی هانس میر (Hannes Meyer)، که از سال ۱۹۲۸ تا ۱۹۳۰ مدیر باهاوس بود، نوشت: «هر دوره‌ای فرم خاص خود را دارد. کار ما توسعای دنیای خود با استفاده از ابزارهای روز است. با این حال گذشته ما بر دانش ما سنگینی می‌کند و به طور غم‌انگیزی به دلیل آموزش سنتی مان به عقب‌مانده‌ایم. این جمله که «پذیرش حال به کنار نهادن گذشته منجر می‌شود» به خوبی این هدف را جمعبندی می‌کرد. باهاوس، که تأثیر و نفوذ آن هنوز نیز مشهود است، در حقیقت اولین مدرسه مدرن طراحی بود که به طور کامل از آموزش هنر فراتر رفت.

بنایه اظهار طراحان آرت دکو (Art Deco) دهه ۱۹۲۰ در فرانسه، کاری مدرن است که از سنت پیروی کند و نه با گستاخ از آن. این گرایش با هنرمندان ترین کار مختلفی همچون ژاک امیل رال مان (Emile Ruhlmann)، رنه پرون (René Prou), کلمانت روسو (Clément Rousseau)، آندره گرول (André Groult)، کلمانت مر (Clément Mire) و دومینیک (Dominique).

در ایالات متحده، که توسعه جامعه مصرفی بارفاه عمومی و رقابت در فروش تسهیل شد، اولین طراحان صنعتی تلاش کردند تا از طریق مصنوعات تولید انبوه، نوعی زیبایی‌شناسی حس را ارائه کنند. از سال ۱۹۳۰ فرم‌های «استریم لاین» (Stream Lined) نیروی انسجام‌بخش فرهنگ مادی امریکا بدل شد، که عملاً به یک پارچگانی فرمی انجامید که مورد قبول اکثریت عظیم مصرف‌کنندگان بود.

با این حال شروع جنگ جهانی دوم نقطه توقفی بر جوشش خلاقت شد. متعاقب آن مسائل فرمی نیز از بخش شهری به قلمرو نظامی، که تحقیقات گسترده طراحی تمامی انرژی افراد را به خود جذب می‌کرد جهت یافت. ابداعات حاصله ثبت شد و تا سال ۱۹۴۵ انتقال فن آوری جدید به جامعه شهری تحرکی پویا به برخی از بخش‌های صنعت داد.

فصلنامه هنر شماره پنجم و دو

از ۱۹۷۳ تا ۱۹۹۶

این دوره هم در ایالات متحده و هم در اروپا با ارتقاء نامتنظره استانداردهای زندگی و توسعه

ایده جامعه مصرفی شخص می‌باید، سه گرایش، که بیشتر متناقض می‌نمود تا مکمل، در نکرین فرم طی این دوره تعیین کننده بود.

از سال ۱۹۴۶ در اروپا سبک نوکلاسیک که با رشد توتالیتاریانیسم پیوند خورد، مجدد آغاز شد. در واقع این گرایش بیشتر محصول دوره‌ای بود که به پایان می‌رسید تا این که تلاشی تازه در تنفس زندگی جدید در عصر گذشته باشد. زمانی که آثار طرح مارشال آشکار شد، فرم‌های متنوع و رنگارنگ، به مثابه نمادهای «لذت زندگی»، سرانجام پس از سال‌ها محرومیت و جبره‌بندی ظهرت.

این به اصطلاح «سبک دهه پنجاه» تابعیشگاه جهانی ۱۹۵۸ در بر و کسل ادامه یافت. از جمله مهم‌ترین و شاخص ترین اشیاء این دوره اتو میل سیتروئن DS19 Atomium، موتور سیکلت و سپا، چراغ سرژ موید و طرح‌های معماری داخلی ژان رویر (Jean Royer) بودند. همین گرایش پر شور در ایالات متحده با کثیر اتو میل‌های با فرم‌های دیونیزوسی، همچون کادیلاک و پلی‌موس مشهود بود. در حوزه مبلمان خانگی نیز، دانش آموختگان فرهنگستان کران بر وک Cranbrook، همچون چارلز اما (Charles Eames)، ایرو سارنین (Eero Saarinen) و جورج نلسون (George Nelson) با انکا به طراحی، تنوع گستره‌ای از فرم‌های اصیل را خلق کردند.

از سال ۱۹۵۹، مدرسه اولم (Hochschule für Gestaltung) تأثیری قوی بر تولید کنندگان آلمانی همچون براون، کروب و آ. ای. گ (AEG) نهاد. نسل جدیدی از طراحان کارکردگرا ظهرت یافتند و تأثیر آنها بر بخش‌های زیادی از صنعت غلبه یافت. در سال ۱۹۶۲، دینو گاوینا (Dino Gavina) پیش رو که خود را یک «فرانخردگر» (ultra rationalist) می‌خواند، تولید و ساخت طرح‌های مبلمانی که مارسل بروئر (Marcel Breuer) در سال ۱۹۲۵ ارائه داده بود، آغاز کرد.

در سال ۱۹۶۶، واکنشی تند علیه کارکردگرایی در ایتالیا از سوی گروه‌هایی چون «آرکی زوم» و «سوپر استودیو» آغاز شد. در همین زمان، در امریکا، رابرت ونتوری (Robert Venturi) معمار یک اثر نظری با نام «پیجیدگی و تناقض در معماری» نوشت که خود نشانگر آغاز پست مدرنیسم شد. نقد ونتوری و افزایش آکامی از محیط منجر به ظهور نوعی طراحی جایگزین شد.

از ۱۹۷۴ تا دهه ۱۹۹۰

برای کسی که در جست و جوی چیزهایی است که هر گز ندیده، هیچ الگوی وجود ندارد.

پل الوار دوئر، Paul Eluard ۱۹۳۹

ظهور بحران‌های مدرنیته، در زمانی که متخصصین قادر به یافتن راه حل‌های مناسب برای مشکلات حاصل از بحران نفتی ۱۹۷۳ نبودند، به اوج خود رسید. امروزه فرهنگ مادی نتیجه یک دیدگاه مشترک نسبت به جامعه، آن گونه که پیش تر رایج بود، نیست. خلاصه معنایی حاصله صرفاً با بخش‌هایی از نظام‌های بازنایی فرهنگی پر می‌شود. سه عامل اصلی، که تأثیر عملی و نظری آن قطعی بود، مرحله طراحی را در سال‌های اخیر شکل داده است.

پذیرش مفهوم پیجیدگی ما را به پرسش در باب محدوده‌های واقعیت، تعریف مجدد نقش طراحی در دنیا بیان نهاده است. حسی از پوچی و بی‌قدرتی، که با سبک «بانک»

طراحی چون رن آراد (Ron Arad) یا با آثار گروه آلمانی «پنتاگون» تجسم یافته وجود دارد. حال گفته می‌شود که غیر ممکن است یک محصول فنی را بدون در نظر گرفتن زمینه و متنه که قرار است در آن کار کند، طراحی کرد. مشکلات حاصل از شیفتگی افسون کننده ما به خودروهای موتوری و نادیده‌انگاشتن مشکلات مربوط به آلودگی و ترافیک از جمله این موارد است.

افزایش روز افزون اهمیت لوازم الکترونیک خود نشان گر کم فروغ شدن دوره‌ای است که مطی آن کثرت قطعات مکانیکی توجیه اصلی اخلاقی و زیبایی شناختی کارکرد گرامی جنبش مدرن بود. قطعات الکترونیکی که بیان تمامی تجهیزات ارتباطی را تشکیل می‌دهند، دلیلی است بر ناپدید شدن تدریجی زیبایی‌شناسی کارکردی مبتنی بر احجام. این پدیده جدید شکل یک‌زیبایی‌شناسی کلیشه‌ای را به خود گرفت. به علاوه، ارتباط متقابل مدل‌های بی‌شمار مشخصه دیگر وسائل الکترونیکی بدساخت‌شکنی فرم منجر شد و زیبایی‌شناسی جدیدی را پدید آورد و حوزه‌های متعددی از طراحی را از جمله معماری و معماری داخلی را تحت تأثیر نهاد.

دوره پست مدرنیسم تناقضات زیادی را به زندگی روزمره موارد کرده است. این تناقضات را که طراحانی چون اتورسوتساس (Ettore Sottsass) و آندرئا برانزی (Andrea Branzi) به سرعت در آثار خود به خدمت گرفتند، منجر به ظهور جنبش‌هایی چون گروه ممفیس (memphis) شد.

افزایش چشمگیر و هجوم تبلیغات تلویزیونی و نیاز دائم به تصاویر جدید، غیرمنتظره‌ترین «کلازها» را به همراه آورده است: لذت نگاه کردن به انواع فرم‌های لجام گسیخته، فارغ از ارجاع مستقیم آنها به پیام یا معنایی که تصور می‌شود باید انتقال دهد. منع الهام جدیدی در اختیار مبدعين نهاده است.

پست مدرنیسم هم نشانه‌ای است از دوره انتقال و هم نشانه‌ای است از هم گستern مقولات اصلی پیشین. منبع:

نامه هنر شماره پنجاه و دو

۴۳۰

Jocelyn de Noblet, The Reflection of a Century, 1992.

ظهور طراحی به مثابه یک حرفه

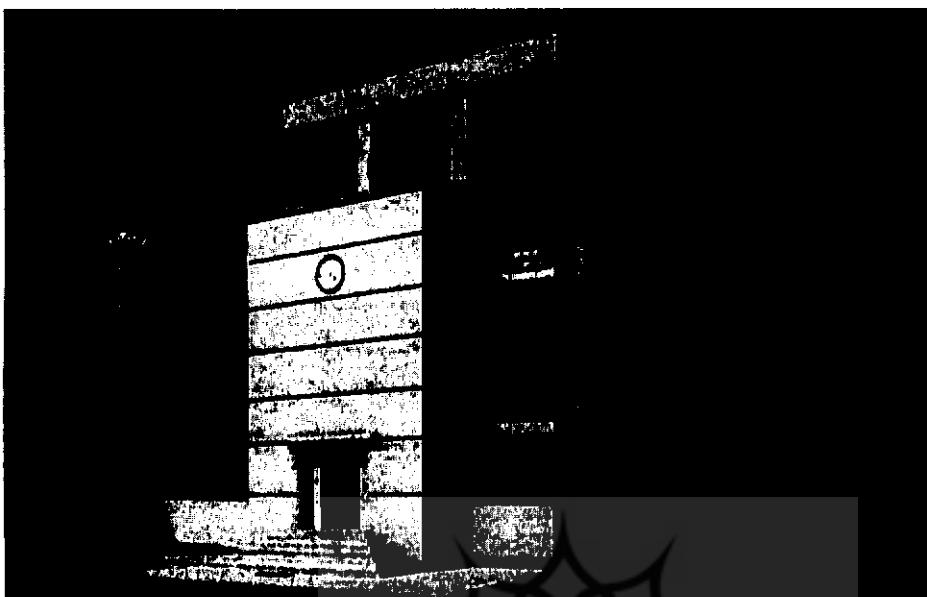
ظهور طراحی صنعتی در زمینه‌ای مشخص و مناسب انجام یافت. از این‌رو برای دستیابی به تصویر درستی از کم و کیف‌شکل‌گیری این حرفه باید نگاهی به شرایط عصر ویکتوریایی داشته باشیم. در واقع می‌توان گفت اگر اعتراضات پرشور ویلیام موریس و پروانش نبود و یا در نسل بعد از آن، معتبرضیں و عملگرایان هوشمندی چون آرتور هیگات مکموردو، چارلز فرانسیس پنسلی وویسی (C. F. A. Voysey) و چارلز ورنه مکینتاش (C. R. Mackintosh) نبودند، شاید جنبش «آرت نوو» (Art Nouveau) نمی‌توانست آن چنان که در انتهای سده نوزدهم گسترش یافتد، پیشرفت حاصل کند و هم زمان نیز اگر کارهای مهندسین گمنام عصر ویکتوریایی نبود، شاید مشارکت اساسی آلمانی‌ها در مدرسه باهاوس به تأخیر می‌افتد.

نقش هر دوی این جنبش‌ها یعنی آرت نوو و باهاوس (Bauhaus) در جهت دادن به جریان طراحی در قرن بیستم اساسی و قطعی بود و هر دوی آنها تأثیر دراز مدتی از خود به جای نهادند. آرت نوو در دوران خود هم از نظر اندیشه و هم از نظر زمانی به نظر می‌رسد پلی بود بین دو سده نوزدهم و بیستم. برخی آن را آخرین وسوسه و تمایل سده نوزدهم به تزئینات می‌دانند و نیز می‌توان آرت نوو را اولین جنبش فراگیر بین‌المللی نامید. چون هر چند از سال ۱۸۵۰ به وفور نقوش تزئینی طبیعت گرایانه‌از نقاش گل و گیاه وجود داشت، اما هیچ‌یک از آنها به اندازه طرح‌ها و تزئینات آرت نوو استیلیزه (خلاصه شده) نبوده‌اند؛ اگر طی سال دهه ۱۸۵۰ تلاش بر تقلید از طبیعت بود، در سال‌های دهه اول سده بیستم، تلاش در جهت نمادین ساختن طبیعت بود. به علاوه در اکثر موارد، چه در تصویرگری کتاب و نیز در آثار فلزی شیشه‌ای، چینی پرداخت شده، گویی تلاشی برای تأکید هر چه بیشتر بر رشد نظام مند یک گفیت خطی بر جسته و حتی عمودی وجود دارد. این جنبش هر چند که ریشه در طبیعت داشت ولی صرفاً تقلید از طبیعت نبود، بلکه نوعی سبک پیشرفتی بود که از بیشتر سنن و رسوم متوجه آن زمان فاصله گرفت و معماران و طراحان را به تکریی دوباره به نقش‌مایه‌های تاریخی و باسمه‌ای هدایت کرد. شاید همین تلفیق اختراع و فراوانی بود که در خلال سال‌های دهه ۱۹۵۰، مجددًا سبکی را به طراحان جوان، به ویژه در زمینه طراحی گرافیک و نمایش دو بعدی عرضه داشت.

با این حال خطاست اگر آرت نوو را صرفاً سبکی تزئینی به شمار آوریم. چرا که گستن آن از سنت‌های رایج و مرسوم آن‌زمان، اساسی‌تر بود. به علاوه نمایندگان معماری این جنبش یعنی مکینتاش و وویسی در انگلستان، هنری وان دو ولده و ویکتور هورنا (V. Horta) در بلژیک، لوئیس سولیوان (L. Sullivan) و حتی فرانک لوید رایت در امریکا متأثر از قدرت و توان نظام بالته جنبش بودند که بدین ترتیب راهی را برای تفکر بنیادی تر نسل اصلاح طلبان فراهم کرد. با پایان اولین دهه سده بیستم، موقعیت برای به هم پیوستن این تأثیرات متعدد کاملاً مهیا شد. هر یک در این مسئله که طراح و معمار باید خود را از مسائل از پیش فرض شده رهایی دهد، هماهنگ و متفق القول بودند.

اتفاقاتی در شرف وقوع بود. مغزهای تجربه گر زیادی خطوط فکری جدید و مشابهی را کشف کردند. حال نیاز بود تا کسی این حرکت‌ها و اندیشه‌ها را سامان دهد و انتظام بخشد. و

همان‌گونه که غالباً در تاریخ رخ می‌دهد، زمانه مردمی را به دنیا عرضه‌می‌دارد. این مردم والتر گروپیوس (W. Gropius) بود.

گروپیوس معمار جوانی بود که در دفتر پیتر برنس (P. Berens) کار می‌کرد. پیتر برنس از مبتکرین و مختارعین بزرگ آلمان بود که صرف نظر از ابزارها و وسائل برقی که اختراع کرد، در سال ۱۹۰۹ اولین ساختمان واقعی یک کارخانه را در برلین ساخت یک سالن بزرگ برای ساخت توربین. برنس، گروپیوس را تشویق کرد تا به جای تکیه کردن بر سبک‌های پذیرفته شده آن زمان توجه خود را به ایده مطالعه سیستماتیک مشکلات مربوط به ساختمان‌های جدید معطوف کند.

گروپیوس همان‌گونه که بعدها نوشت، این عقیده که فن‌آوری‌های ساختمانی مدرن نمی‌توانند در بیان (اکسپرسیونیسم) معماری نادیده انگاشته شوند و این شیوه بیان نیاز به ارائه فرم‌های بی‌سابقه و بدیع دارد، به دل مشغولی همیشگی وی بدل شد. مسئله‌ای که او بعدها در اولین ساختمان مشهورش در آلمان یعنی ساختمان اداری کارخانه کفش‌سازی فاگوس (Fagus) در سال ۱۹۱۱ و در ساختمان اداری نمایشگاه ورک بوند (Werkbund) در سال ۱۹۱۴ به مرحله اجرایی رسید.

با ساخت بنای فاگوس، «معماری مدرن»، آن‌گونه که امروزه می‌شناسیم، پای به عرصه وجود نهاد. بدین ترتیب فلسفه و تفکری که بر اساس آن جنبش نوین در طراحی پاگرفت، آغاز شد. نکته مهمی که باید به آن اشاره کرد این است که فرم‌های حاصله از معماری مدرن را نباید هوی و هوس معماران منفردی دانست که برای دستیابی به بیان خویشتن خود و یا نوگرانی برای نوگرانی (که مسلماً به همان اندازه تصور ویکتوریائی «هنر برای هنر» بی‌ثمر می‌ماند) تلقی کرد. بلکه آن‌گونه که گروپیوس معتقد بود: «باید آن را به مثابه محصول منطقی غیر قابل انکاری از شرایط فکری اجتماعی و تکنیکی دوران خود دانست».

با ظهور این معماران جدید، نوعی رویکرد کاملاً متفاوت به طراحی با اتكا به منطقی ترین،

فصلنامه هنر شماره پنجم و دو

عملی ترین و اقتصادی ترین راه حل‌ها مورد تأکید قرار گرفت. همین رویکرد تحلیل‌گرانه و ساختار، طراحی قرن بیستم را از دوره‌های پیشین مجزامی سازد. بدین ترتیب نه تنها آزادی و رهایی طراح مدرن از تفکر از پیش تعیین شده در مورد سبک‌ها و یا فرم‌ها حاصل شد بلکه انقباض و محدودیت او به ملاحظات عملی کاربرد، مواد و ساخت را از بین بردا.

در سال ۱۹۱۹ بود که گروپویس به عنوان مدیر مدرسه هنر و صنایع دستی و نیز فرهنگستان هنرهای زیبای وایمار منصوب شد. اولین اقدام او ادغام این آموزشگاه در یک مدرسه طراحی بود، که از آن به بعد به اسم «مدرسه باهاوس» شناخته شد. این ادغام دقیقاً در پیوند با اعتقاد وی مبنی بر جدایی بین هنرهای زیبا و هنرهای نه چندان زیبا (not so fine arts) علت ناکامی طراحی در سده نوزدهم بود، تأکید گذارد.

وی معتقد بود که این ظهور فرهنگستان یا هنر سالانی بود که سرانجام فساد تدریجی هنرستی خود جوش را موجب شد و به واسطه آن نیز زندگی تمامی مردم به فراموشی سپرده شد.

البته وی در این مرحله پیرو راسکین و موریس بود هر چند برخلاف آنها او اصرار داشت که دانشجویان مدرسه‌اش باید با تمام وجود در عصر خود یعنی عصر ماشین زندگی کنند.

به همین ترتیب ایده طراحی صنعتی برای نخستین بار در مدرسه باهاوس به منصه ظهور رسید تا تمامی جلوه‌های طراحی برای صنعت را در آن زمان برهم زند. پس از آن بود که کارخانه‌داران دیگر مجبور نبودند طرح‌ها و یا آثار هنری کار شده در آنلایه‌های را برای استفاده در محصولاتشان به کار گیرند. حال این طراحان بودند که می‌بایست در کسوت یک تکنسین ماهر برای تولید ماشینی طراحی کنند.

کارگاه‌های باهاوس به آزمایشگاه‌هایی برای خلق طرح‌های جدیدی تبدیل شدند که برای محصولات روزمره به تولید انبوه می‌رسیدند. در این کارگاه‌ها دانشجویانی مشغول به کار بودند که باید دوره‌های فشرده صنایع دستی را بگذرانند تا بدین ترتیب کار با ابزار و مواد را یاد بگیرند. البته نه تا آن حد که یک صنعتنگر شوند، بلکه به حدی که بتوانند تمامی مراحل ساخت محصولات را تجربه نمایند این آموزش‌های عملی خود سنگ بنایی بود برای درک و فهم استانده کردن و ساده نمودن طرح و شیوه‌های صنعتنگری دستی برای تولید نمونه اولیه محصول به کار بردند.

در مدرسه باهاوس معماران و طراحان دو شادووش هم کار می‌کردند زیرا گروپویس مایل بود که معماری با صنعت پیش ساخته و استانده کردن قطعات ارتباط پابد (که عملی نیز چنین شد) به علاوه معتقد بود تنها از طریق آموزش مشترک به معماران و طراحان می‌توان محصولات صنعتی را در معماری نوین جایگاهی شایسته داد. گروپویس معتقد بود: «ایده وحدت کارکردی که در تمامی حوزه‌های طراحی مورد تأکید است، الهام‌بخش و هدایتگر وی در تأسیس اصل و اساس مدرسه باهاوس بود.»

وی در پاسخ به کسانی که از متحددالشکل شدن و یکنواختی حاصل از استانده کردن نگران بودند، گفت: «در هر دوره بزرگی از تاریخ، وجود استانداردها، که انطباق آگاهانه نمونه و فرم است، ملاک و معیاری از یک جامعه منضبط و سامان یافته بود. چراکه ظاهرآ خیلی عادی است که تکرار چیزهای یکسان برای یک منظور واحد، تأثیری دیرپا و پیشرو بر ذهن انسان بگذارد.

متأسفانه به تدریج سیاست‌های محدود کننده ناسیونال سوسیالیست‌ها بر سرتاسر آلمان مستولی شد و سرانجام به تعطیلی مدرسه منجر شد. اما آنچه را که آلمان از دست داد، دنیا ب دست آورد، زیرا استادان و مدرسین باهاؤس که به خارج از آلمان (و عمدتاً به ایالات متحده) مهاجرت کردند، عملاً بذر اندیشه‌های باهاؤس را به سرزمین‌های دیگر پراکندند. کسانی چون میس واندر رووه (Vander Ruhé)، مارسل بروئر (M. Breuer)، موہولی ناگی (Magy Moholy)، پل کله، واسیلی کاندینسکی و هربرت بایر (H. Bayer) و خود گروپیوس دستاوردهای مدرسه را به کشورهای دیگر برداشتند و آن را با اندیشه‌های بومی در هم آمیختند و گرایشات بومی را تقویت کردند.

در کشورهای اسکاندیناوی زمینه برای رشد طراحی صنعتی به ویژه مساعد و مناسب بود زیرا این کشورها، مانند سوئد، خود دارای «انجمن هنر و صنایع دستی» فعالی بود که در سال ۱۸۴۵ تأسیس شده بود و اعضاء آن تجربه خوبی از تأسیس ورک بوند آلمان داشتند. این انجمن‌ها، اجتماع داوطلبانه‌ای از کارخانه‌داران، طراحان و افراد غیرحرفه‌ای بود که پیش از همه ماز آثار و نظریات مدرسه باهاوس، استقبال کردند.

١٦

The Encyclopaedia Americana, Americana Corporation, 1992.

طراحی مدرن و پست مدرن
گای جولی بیر

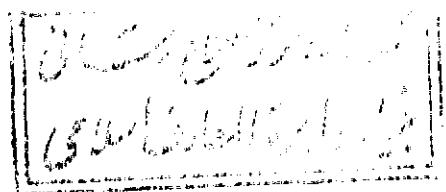
نیکولاوس پوزنر Nikolas Pevsner در کتاب معروف خود با عنوان پیشگامان طراحی مدر نوشته است که در اینجا ناقشه نکات بر جسته و کلیدی آن را در مجموع می‌توان جنبش طراحی مدرن را نوعی فراخوان به همانگ شد اشاره می‌شود. در مجموع می‌توان جنبش طراحی مدرن را نوعی فراخوان به همانگ شد با اشاره جدید صنعتی شدن دانست. یعنی شناخت قابلیت‌های جدیدی که در عرصه صنعت به کارگیری آنها در عرصه طراحی پدید آمده بود. تجلی ظهور این گرایش بیش از همه مدرسه بهاآوس رخ داد که طی آن عملاً ایده گستن مرزهای بین تخصص‌های مختلف هم طراحی، صنایع دستی و معماری تبلیغ و تجربه شد. در این مفهوم، اشیاء، آثار نقاشی و ساختهای به عنوان «کلیت اثر هنری» یا اثر هنری جامع خلق می‌شدند. کلیت زیبایی‌شناسی‌ای که در این مرکز به عنوان نماد ویان جنبش مدرن معروف شد، عبارت بود از: به کارگیری اسکلت‌ها فلزی و فولادی یا ترکیب بتون و شیشه در معماری؛ استفاده از مواد صنعتی جدید همچو لوله‌های فولادی و تخته‌های چند لای در مبلمان خانگی، کاربرد شکل‌های انتزاعی وحدت ترتیبات و رنگ و در عرض نمایش و آشکارسازی ساختار زیرین کار. اما در بیان کلی تر می‌تو بیهوده و بیزکم‌های دیگری از این جنبش، همچون ذوقیات کلم و فرآگیر (در ابعاد جهانی)، اعتقاد

فصلنامہ هنر شماره پنجاه و دو

پیشرفت ضد تاریخ‌گرایی، باور به فن آوری، رویکرد کارکردگرا، اعتقاد به اخلاق اجتماعی (مبلغین این جنبش قصد داشتند تا شرایط اجتماعی را بهبود بخشند) اشاره کرد، با این وجود باید توجه داشت که تمامی این ویژگی‌ها، خود بخشی از دگرگونی و تحولات عنان گسیخته‌ای بود که در ابعاد هنری و اجتماعی اروپای بین سال‌های ۱۹۰۰ تا ۱۹۳۰ به وقوع پیوست. در کنار شهری شدن و صنعتی شدن سریع اروپا و ظهور برق، اتومبیل، تلفن، سینما، آسمان‌خراش‌ها و هم‌چنین تأثیر متفکرین چون مارکس، نیچه و فروید که مادی گرایی دنیوی آنان، چشم‌اندازهای جدیدی را پیش روی نهاده بودند، مشهود بود. از این‌رو در چنین دورانی این اندیشه موج می‌زد که: جهان مستعد و دستخوش دگرگونی‌های اساسی و بنیادین است.

اما این جنبش با ابعاد وسیع آن به تدریج در میانه سده بیستم رو به افول نهاد. برخی این اول را نتیجه تقابل بین اعتقاد به حقیقت ثابت و عام شمول از یک سو و هجوم تحولات شتابنده دنیای صنعتی از سوی دیگر می‌دانند. از نظر برخی از مفسرین نیز تبدیل مدرنیسم به سبک بین‌المللی (International Style) به مفهوم «حراج آن در پیش پای سرمایه‌داری» بود. یعنی آن که مدرنیسم به جای تبدیل شدن به یک برنامه مقدس و بنیادگرا، صرفاً به یک سبک تجملی بدل شد. بازتاب سبک‌مدرنیسم در بعد تولید فرهنگی تحت کنترل دولت، چه به ظهور نیروهای فاشیسم در آلمان، ایتالیا، اسپانیا و پرتغال طی دهه ۱۹۳۰، یا توسط رژیم‌های تحت حاکمیت سوسیالیسم در مرکز و شرق اروپا به درجات مختلف مورد بهره‌برداری قرار گرفت. به هر ترتیب اعترافات و مخالفت‌هایی که در دوره پس از جنگ جهانی دوم بالا گرفت موجب شد

تا مدرنیسم از سوی بسیاری از طراحان رد شود، اگر چه نزد بسیاری دیگر که در کنار موج مشابهی از اعتراض شکل یافتند و ارج نهادن به تمامی بشر را پیش نیاز مطلقی برای فعالیت‌های فرهنگی می‌دانستند هم‌چنان به یاد مانده است.

اما در نیمه دوم سده بیست تحولات دیگری در حال وقوع بود که تمامی ابعاد اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی را دستخوش دگرگونی کرد. این دوره که بعدها تحت عنوان پست مدرنیسم شناخته شد، به نوعی آمیزش نخبه‌گرایی و عامه‌پسندی بود، یعنی آن‌چه که در آثار هنرمندان و طراحانی «پاپ آرت» و نیز نظریات معماری رابرт ونتوری (Robert Venturi) مشهود است. طراحان پست مدرنیست معتقدند که تمایلات پیشوونه بی‌حد و حصر جنبش مدرن منجر به ظهور آثار نقاشی و کتاب‌هایی شده است که هیچ‌کس از آن سر درنمی‌آورد، ساختمان‌ها و بنای‌هایی که هیچ‌کس قادر به

زنگی در آنها نیست و یا تحمل دیدن آنها را ندارد، محصولات بی‌هویت و انتزاعی که قادر کمترین جذابیت بصری و حسی هستند. اما آن‌چه طراحان پست مدرن به ارمغان آورده‌اند نوعی بازگشت به سبک‌های پیشین یا به نوعی نمونه‌گیری عناصر مختلف از سبک‌ها و دوره‌های پیشین است، یا به بیان دیگر نوعی تاریخ‌گرایی التقابلی است. علاوه بر این، پست مدرنیسم گویای از دست رفتن ایمان به تمامی پروژه‌های مدرنیستی، اعتقاد به پیشرفت عقلانیت و قدرت آکاهی انسان و در کل نوعی فقدان اعتقاد به حقایق است. یکی از ویژگی‌های طراحی پست مدرن، گرایش آن از عام به خاص یا تغییر توجه از همگان به فرد بود. نمود آنرا می‌توان از تغییر توجه معماران مدرن به ساخت عمارت‌های عمومی در ابعاد وسیع به سمت عمارت‌های خصوصی تر و شخصی تر دید، در عرصه تولید صنعتی نیز، این گرایش را می‌توان از تولید انبوہ همگانی به سمت نظام‌های تولید قابل انعطاف یا تولید دسته‌ای و توجه به مصرف‌کنندگان خاص و بازارهای خاص مشاهده کرد. از این‌رو ساخت و تولید مبتنی بر سفارش و به صورت انعطاف‌پذیر مورد توجه قرار گرفت و بازاریابی به طور چشم‌گیری پیچیده‌تر و تخصصی‌تر شد.

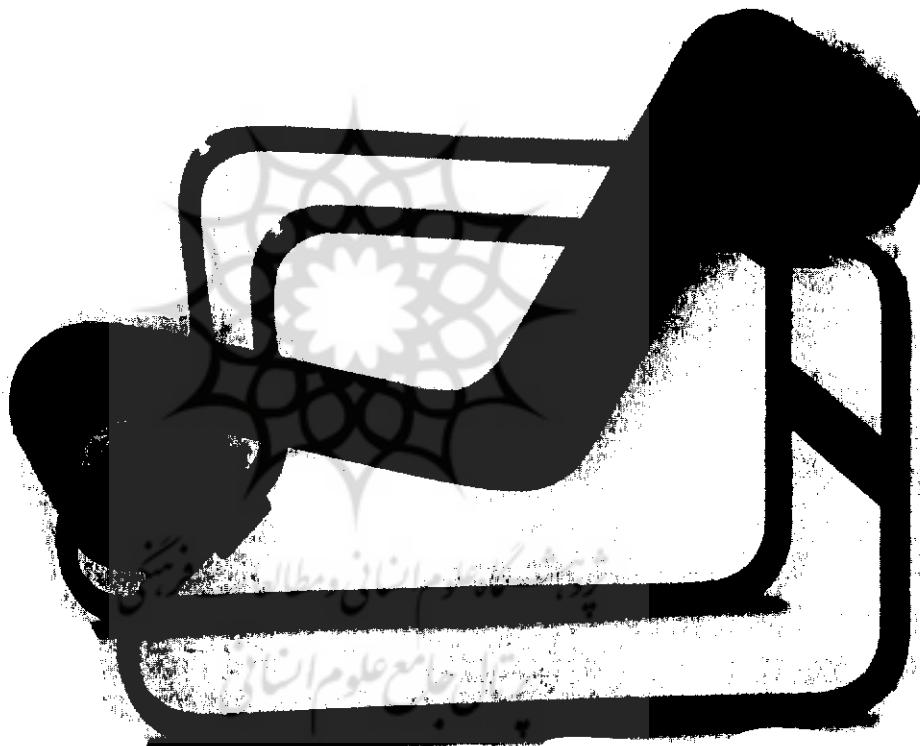
منبع:

In The Enc. of 20th Cen. of Design and Designers, Thames
1993.Jullier, Guy, "Modernism" and "Post Modernism" century
aob Hudson,

مفیس، شاخص طراحی پست مدرن

«مفیس Memphis» جنبش پیشرو (آوانگارد) نبود که متون نظری و بیانیه منتشر کند. مفیس در سال ۱۹۸۱ در میلان و با همت اتور سوتاس (Ettore Sottsass) و ارنستو جسموندی (Ernesto Gismondi) تأسیس شد، و به قصد مقابله بازیابی شناسی طراحی کارکردی شکل گرفت که به نظر می‌رسید قادر به نوسازی خود نبود. دستور کار زیبایی شناختی این گروه از چند جنبه جالب توجه است.

این سیک واژگانی از رنگ‌ها و فرم‌ها را مطابق با یک رمز سلسله مراتبی ساده به خدمت می‌گیرد، واژگانی که به قدر کافی از سنت‌های خاص فاصله داشت که بتواند از مرزیندی‌های ملی عبور کند. رنگ‌ها به ویژه همیشه با حداقل تضاد به خدمتگرفته‌اند. رابطه بین فرم‌ها

و رنگ‌های طرح‌های مفیس پیچیده است و شعاع گسترده‌ای از تأثیرات را بازتاب می‌دهد. که همگی در فرهنگ عامه ریشه دارند: تبلیغات، اسباب‌بازی‌ها، هنر پاپ، تصاویر کارتونی، بسته‌بندی تجاری، گرافیک کامپیوتری، بازی‌های ساختاری و نظایر این.

فرم‌های آنها یادآور نشانه‌های توتی است؛ این تأثیرپذیری به ویژه و بیش از همه در اشیاء خود اتور سوتاس همچون قفسه کتاب «کارلتون» (Carlton) و بوله «کازابلانکا» (Casablanca) مشهود است. در اینجا پرسشی از تأثیری به دور از محتوای آن است، که با این وجود به درستی با اسلوب فرمی دیگر یک پارچه است. همین امر در مورد تأثیر آشکار اسباب‌بازی‌ها بر اشیاء بی‌شماری که توسط میکله دولوچی (Michele de Lucchi) و پیتر شاین (Peter Shine)

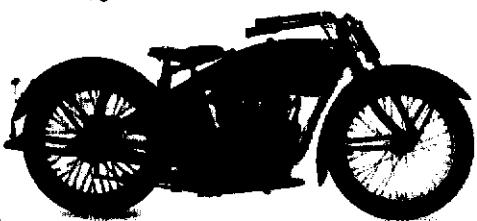
طراحی شد مصدق دارد.

کاربرد نظام مند مواد پلاستیکی چند لایه، که همیشه با نقوشی نزدیک به نقاشی گرافیکی رایج ترین شده، به این اشیاء وحدتی سبکی می‌دهد که بادآور جشنواره‌ها و بازارها است.

ممفیس اولین جنبش طراحی بعد از ظهر «آرت دکو» (Art Deco) بود که مسئله تزئینات را مورد کاووش قرار داد و دریافت که هنرهای تزیینی مستلزم خلق اثیابی است که قصد دارد مفهومی را خلق کند و فرم‌های پراهمیت‌تر از کارکردشان است. باریارا رادیس در کتابش درباره ممفیس نوشت: «طرح‌های مبلمان ممفیس، به ویژه طرح‌هایی که آنور سوتاس، سوودن (Sowden) و دلوجی ارائه دادند، منحصرأ بر مبنای تزئینات قابل فهمند. این تزئینات همواره انتزاعی است و شکل‌گیری یکنշتمایه را در تعامی جهان ممکن نشان می‌دهد. جنبه نامتقارن تزئینات گویای گستاخها و پرداخت فرم به صورت پریاتر و نایستاتر است.»

تأثیر سبک ممفیس بسیار قابل توجه و به ویژه بین سال‌های ۱۹۸۱ و ۱۹۸۶ غیرقابل بحث است. به زعم این گروه، یک زبان جدید و قوی ظهور می‌یابد که نظام فرهنگی مسلط آن چنان تغییر بنیادین یابد که زبان قدیم دیگر نتواند نیازهای آن را پاسخ‌گوید.

آنور سوتاس نقشی کلیدی در خلق یک زبان بصری مورد استفاده ممفیس داشت. برخی نشانه‌های این گرایش را می‌توان در شماری از طرح‌هایی برای شرکت اولیوتی در اوائل سال ۱۹۶۱ مشاهده کرد.

طراحی و تولید محصولات روزمره

پیتر دورمر

چرا این همه محصول می‌خریم؟ چه کسی طراحان را پیوسته به تغییر سبک هر چیز و امنی دارد؟ مصرف کننده، تولید کننده یا تبلیغاتچی‌ها؟ و یا خود طراحان؟ چرا و به چه طرقی هنر، صنایع دستی و هنرهای دستی در فرهنگ مصرف صنعتی شده باهم مرتبط می‌شوند.

چیزی که اساس گرایش معاصر به اشیاء طراحی شده را شکل می‌دهد اگر چه نه در همه موارد، این حقیقت آشکار است که مردم به ابتنای چیزها علاقه‌مندند. علاقه و تمایل ما به تصاحب و مالکیت اشیاء دلیلی است برای موفقیت صنایع تولیدی و طراحی. شاید یک دلیل زیرکانه برای توصیف

فصلنامه هنر شماره پنجماه و دو
تنوعات، زیاده طلبی باشد، اما توصیفات ساده‌ای هم وجود دارد: ماشین‌لباس‌شویی و دیگر وسایل صنعتی زندگی را آسان‌تر می‌سازند (و به همان اندازه دلنشیں تر)، اشیاء دیگر همچون صندلی راحتی را به ارمغان می‌آورند، اشیایی همه برای مشغولیت‌اند همچون رادیو، تلویزیون

دستگاه‌های صوتی و تصویری و اسباب بازی‌ها، علاوه بر اینها اشیائی نیز هستند که به عنوان هنر و یا به عنوان صنایع دستی تقسیم‌بندی می‌شوند که ما برای تنوع بخشیدن و دلنشیان کردن محیط زندگی مان از آنها استفاده می‌کنیم.

تعداد اندکی از این اشیاء برای بقای جسمانی ما ضروری هستند، اما از آنجا که افزایش جمعیت و پیچیده شدن روابط اجتماعی شانه به شانه تحولات تولید انرژی، علوم پزشکی و اقتصاد به پیش رفته است، می‌توان مدعی شد که وجود خود را به آن‌چه برخی افراد ممکن است فروخته باشند، ممکن است، پیچیدگی فرهنگ مادی مدرن به نحوی است که مارا شبیه به هزاران حشره جنگلی کرده که به صورت دوسویه به مجموعه پیچیده و به ظاهر غریبی از روابط و شرایط وابسته هستیم، بقای جسمانی، به مفهوم قبایلی در جست و جوی یافتن غذا باشیم، حتی محتمل نیست:

با این وجود، آن‌چه طراحان، تولیدکنندگان و اشیاء‌شان را به طور مقاومت‌ناپذیر جذاب می‌سازد، این است که در قلب فرهنگ‌های مادی کار می‌کنند، آنها جایی کار می‌کنند که بیان می‌تواند به دستاوردهای متعدد فرهنگی و تمایلات انسانی بدهد.

تمامی روابط حمایت کننده باید واجد ارزش‌های مشترک باشد. اگر سازندگان باید سودآوری کنند، اگر طراح باید حق الزحمه دریافت کند، اگر ارج مصرف کننده باید محترم داشته شود، در آن صورت هر کسی باید در زیان مشارکت جوید. باید توافقانی درباره این که چه چیزی جلوه خوبی دارد، چه موادی با ارزشند، و چرا با ارزشند وجود داشته باشد. این توافقات در قراردادهای حاصل از سلیقه، طبقه و مدل که مشخصه یک فرهنگ در هر مقطعی از تاریخ اش است، ارائه می‌شود. در نتیجه، قابلیت‌های یک جنبش پیشرو (آوانگارد) در طراحی، در قیاس با هنرها زیبا بسیار محدودتر است این امر آشکار است زیرا اگر جنبش‌های طراحی بیش از حد از ادراک و انتظارات مردم جلوتر باشند، عملاً در جلب آنان به عنوان مصرف کنندگان طرح ناکام می‌مانند و عملاً مورد استفاده قرار نمی‌گیرند. در هنرها زیبایی معاصر، ایده‌ای که مردم به عنوان آوانگارد باید فرض بگیرند چندان مهم تلقی نمی‌شود، در نتیجه اکثر مردم آن را نادیده می‌گیرند. تفاوت‌های مهمی بین چارچوب اقتصادی که هنر، در مقابل طراحی، عموماً در آن عمل می‌کند وجود دارد، اما ساختار اقتصادی و آرمان‌های هنرمندان و طراحان گاه در طرح عالی و مصنوعات زیبا به هم می‌رسد. طرح و مصنوع عالی هر دو قلمرویی هستند که منحصر به فرد بودن اسباب ضروری محسوب می‌شود و جایی که قیمت‌های بالایی صرف اشیائی می‌شود که ارزش زیبایی‌شناختی آنها فقط ممکن است برای اهل فن قابل تشخیص باشد. نمونه بارز آن می‌لمانی است که توسط گروه متفقیس میلان در اوایل دهه ۱۹۸۰ تولید شد. این اثر نه توجه عموم را به خود جلب کرد و نه به نظر می‌رسد که قصد چنین کاری داشت. موزه‌ها این اثر را به عنوان یک پدیده فرهنگی خریدند و اندکی از مجموعه‌داران متمول نیز به پیروی از آنها چنین کردند.

در مجموع، طراحان و تولیدکنندگان نمی‌توانند هزینه‌های پیش افتادن از ذوق و سلیقه مصرف کنندگانشان یا در دوره رشد آگاهی‌های زیست محیطی علایق آنها را تحمل کنند، اما این بدان معنی نیست که مصرف کننده تمامی تأثیرات را بر طراح یا تولید کننده دارد. گاه تولید

کننده و طراح چیزهای جدید را آزمایش و تبلیغ می‌کند و گاه چیزهای جدیدی را همچو
صرف کننده‌ای در جست و جویش نبوده و یا حتی انتظارش را نداشته امتحان می‌کند. تولید
کننده برای برانگیختن اشتها مصرف کنندگان بالقوه، به خدمات ترغیب کنندگان حرفه‌ای
یعنی بنگاه‌های تبلیغاتی متکی است. تبلیغاتچی‌ها به ساخت ارزش‌هایی که مصرف‌گرایی را
شکل می‌دهند کمک می‌رسانند.

این که چگونه این رابطه عمل می‌کند به دشواری می‌توان آشکار ساخت. عناصر متفاوتی
طرابی، مصرف‌گرایی و تصویرسازی مصرف‌گرایی که از طریق تبلیغات پدید می‌آید به طور
پیوسته در شکل‌گیری این رابطه دخیل هستند. این فرایند پیوسته است، مانند ریختن رنگ روغن
بر سطح آب و درهم آمیزی و چرخش آن. گاه شما محل تلاقی یک رنگ با رنگ دیگر را
می‌بینید، گاه تعیین مرز میان آنها غیر ممکن است. رنگ روغن‌های مادی‌گرایی نیز به وسیله
تبلیغات تلویزیونی، مجلات طرابی و مصرف کننده افزوده می‌شود.
به نوشته‌ها:

Dormer, Peter, *The Meanings of Modern Design*, Thames and Hudson, 1995.

کتاب‌شناسی طرابی

طرابی اکتشافی: کاوشی در مطالعات طرابی

نویسنده‌گان: Victor Margolin, Richard Buchanan

اکثر مقالات این کتاب پیش از این در کنفرانسی که با همین عنوان در نوامبر ۱۹۹۰ در دانشگاه
البнос در شبکاگر بر پا شدارانه شده است. برخی از مقالات به بازنگری تعریف زیبایی‌شناسی
هنر و فناوری، ارگونومی سیاسی، محیط اجتماعی محصول و کنش اجتماعی و طرابی مقدس
می‌پردازد. کتاب شامل شرح خلاصه‌ای از کنفرانس به همراه اطلاعاتی در باب زمینه‌های
تاریخی کنفرانس است.

ایده طرابی

ویراستاران: Victor Margolin, Richard Buchanan

این کتاب گزیده مقالاتی است که به ماهیت و حرفة طرابی محصول در دنیای معاصر
می‌پردازد. مقالات از مجلدات ۴ تا ۹ مجله بین‌المللی مسائل طرابی *Design Issues* انتخاب شده
و عمده‌تاً به سه موضوع معطوف است: مسائل و ماهیت طرابی، مفهوم محصولات و جایگاه
طرابی در فرهنگ جهانی.

صلنامه هنر شماره پنجاه و دو

راهنمای کامل بورس تحصیلی هنر و طرابی

مؤلف: Conway Greene

این کتاب اطلاعات کاملی درباره بیش از ۹۰۰ مدرسه عالی، مدارک تحصیلی و برنامه موزه‌ها و

۲۴۰